

1.1.14 שירותי הרווחה לילדים ונוער – ביטחון חומרי

על לשכות התעסוקה בערים ובעיריות מוטלת האחריות העיקרית לשמירה על הביטחון החומרי של ציבור הבלתי מועסקים.

מתוקף סמכותן, הן אחראיות לתשלום הבטחת הכנסה לאנשים התלויים בקצבאות. בגרמניה כ-6 מיליון בני אדם תלויים בתשלומי קצבאות, שליש מתוכם (כ-2 מיליון) הם ילדים ובני נוער.

- ילדים ובני נוער אלו נמצאים בתחום סמכותם של שירותי הרווחה לילדים ונוער.
- מספר גבוה באופן לא פרופורציונלי מתוך ילדים/בני נוער אלה מקבלים תמיכה חינוכית ומושפעים מהחלטות של בתי המשפט לענייני משפחה בנושא משמורת.

למרות החפיפה הברורה בין התחומים, לא קיימים עד כה מתווים לתיאום בין התפיסות של שירותי הרווחה לילדים ונוער לבין הרשויות האחראיות לביטחונם החומרי.

דוק: 31.05.2021

1. תנאי מסגרת כלליים - חברה

kinder-jugendhilfe.info 

1.1.14 שירותי הרווחה לילדים ונוער – ביטחון חומרי

בגרמניה, לשכות התעסוקה אחראיות על שמירת ביטחונם החומרי של אנשים בגיל העבודה (65-15 שנים) שהכנסתם אינה מספיקה לפרנסתם. השירותים הניתנים על ידי לשכות התעסוקה מתבססים על ספר החוקים הסוציאלי השני (הבטחת הכנסה למחפשי עבודה). לשכות התעסוקה כפופות למחוזות ולערים, וברובן מהוות רשות שהיא משותפת למחוז/לעיר וללשכות התעסוקה הפדרליות. (ראו שקופית 1.3.3)

הקצבאות המשולמות על ידי הרשות תשלומים כספיים (הידועים בכינוי "Hartz IV"), שירותים והטבות (סעיף 4 בספר החוקים הסוציאלי השני). מטרתן היא לסייע מהר ככל האפשר את תלותו של מקבל התשלומים בקצבה בהתאם לעיקרון "לתמוך ולדרוש", שכן מצבים ממשקלי הקצבאות להשקיע מאמצים ניכרים תוך ויתורים אישיים על מנת שיוכלו לשוב ולהתפרנס בנחות עצמם.

ילדים ובני נוער החיים עם הוריהם הם חלק מהקהל הנעדר בתשלומים אלה. להורים משולמת קצבת ילדים המדורגת לפי גיל הילדים. בגרמניה, קטנים רבים מושפעים מהעוני של הוריהם (ראו שקופית 1.1.7). למרות ירידה מועטה במספרים, כ-2 מיליון ילדים ובני נוער בגרמניה נזקקו לקצבאות בשנת 2020, כלומר נתמכו מבחינה כלכלית בלשכת התעסוקה – מעט יותר מילד אחד מכל שבעה באותה קבוצת גיל. בברמן ובברלין, כמעט שליש מכל הקטנים מתקיימים מקצבאות סוציאליות.

סעיף 4, פסקה 2 בספר החוקים הסוציאלי השני קובע כי "הגופים האחראים פועלים גם כדי להבטיח שלילדים ולצעירים תהיה גישה לתוכניות קיימות מתאימות להשתתפות בחברה. לשם כך הגופים ישתפו פעולה עם בתי ספר ומעונות יום, ארגוני רווחה לנוער, עיריות ועמותות עירוניות, ארגונים עצמאיים, מועדונים, אגודות וגורמים מקומיים אחרים. עליהם לתמוך בהורים ולמצוא דרכים מתאימות להבטיח שילדיהם ובני נוער יוכלו לממש את השירותים לצורך חינםם והשתתפותם בחברה ככל שיתן". הדבר מצריך שיתוף פעולה עם שירותי הרווחה לנוער.

כחלק מהסיוע הניתן לתעסוקת הנוער, קיימת חפיפה גם בין שירותי הרווחה לנוער לבין לשכות התעסוקה בכל הנוגע לסיוע לצעירים המחפשים עבודה להיכנס למעגל העבודה – בכפוף לסעיף 13 בספר החוקים הסוציאלי השני (ראו שקופית 1.1.12).

עם זאת, קיים עדיין מחסור בשירותים באזורים שבהם שורר עוני בקרב ילדים ובני נוער הנזקקים לתמיכה סוציו-פדגוגית. לדוגמה, ב-2018, יותר מ-50% מהילדים שקיבלו תמיכה חינוכית הגיעו ממשפחות המקבלות תשלומי "Hartz IV". במקרים של טיפול משפחתי מלא, הנתון עמד על 64% ובמקרים של תמיכה משפחתית סוציו-פדגוגית על 63%. (Autorengruppe Kinder- und Jugendhilfe 2019, עמ' 71). תחום התמיכה בחינוך (ראו שקופיות בסעיף 2.3) מהווה אפוא תחום פעילות מיוחד המתמקד בצורך לפצות באמצעים סוציו-פדגוגיים על ההשלכות של עוני בילדים ובבני נוער, וזאת כאשר לא עומדים לרשותם של שירותי הרווחה לנוער הכלים להבטחת ביטחונם החומרי של הילדים ובני נוער. על אף החפיפה הברורה בין שני התחומים הנ"ל, אין תיאום הדדי ביניהם!

לקריאה נוספת

Autorengruppe Kinder- und Jugendhilfestatistik (2019): Kinder- und Jugendhilfereport 2018. Eine kennzahlenbasierte Analyse, Opladen et al; online: <https://shop.budrich.de/wp-content/uploads/2019/01/9783847413400.pdf> (last accessed: 31 May 2021).